

Bókadeildin hevur óseldar bækur til virði av einari miljón

Eilif Samuelsen: — Vit liggja inni við hópi av óseldum bókum

Hvat skal innihaldið í einari føroyskari barnabók vera?

Hetta var ein av teimum mongu spurningunum, sum vóru frammi undir orðaskiftinum, sum Býarbókasavnið í Havn skipaði fyri á almennum fundi mikukvöldið.

Eitt panel legði fyri til orðaskiftið, sum mong tóku lut í. Í panelinum sótu Eilif Samuelsen, Ólavur Michelsen, Ingrid Dalsgaard, Elin Mortensen, Steinbjørn B. Jacobsen og Bjarn Sørensen.

Dorthe Futtrup, barnabókavörður, sum fekk orðaskiftið í lag, nevndi, at hon heldur, tað er stórir tørvur á einum veruligum barnabókapolitikki í Føroyum, og at hetta var ein grundin fyri, at hon hevði roynt at fingið orðaskiftið í lag. Ingrid Dalsgaard helt, at barnabókavörðurin við hesum hevði sýnt eitt vist dirvi, tí bert fyri einum ári síðani hevði neyvnan nakar hættað sær undir eitt tiltekið orðaskifti.

Livsáskoðan

Ingrid Dalsgaard segði í innleggi sínum, at barnabøkurnar eru ein liður í at geva børnunum eina livsáskoðan, samstundis sum hon helt, at seriubøkur og -bløð eru ein vánaligur lesnaður. Hon helt, at nógva av tiliknum bókum og bløðum koma á marknaðin bert fyri at onkur kann vinna pening. Ingrid Dalsgaard segði, at tann dygdargóða barnabókin skal eisini seljast, og at hon hevur størri virði, tí rithevdururin vil nakað við henni.

Orðaskiftið nam nógva við spurningin, hvørt barnabøkurnar skulu hava lætt ella tungt mál. Ingrid Dalsgaard helt, at ein barnabók eigur at hava eitt lætt lesandi mál, og at prentið eisini má hóska til børnini.

Innihaldið tað týðningarmesta

Hon metti, at innihaldið er tað týðningarmesta í einari barnabók, samstundis sum tað er ringasta at útvega.

Tær bøkurnar, sum hava ta ytru útgærdina í lagi, eru fáar, men vit eiga at taka við teimum.

— Nú verður størri dentur lagdur á at geva út ungdómsbækur, sigur Eilif Samuelsen, sum heldur tað vera av týðningi, at orðaskiftið um barna- og ungdómsbækur verður hildið gangandi, so ferð kann koma á hesa bókaframleiðslu

Vit hava ikki ráð til at døma okkara barnabækur enn. Til tess er talið alt ov lítið, segði Ingrid Dalsgaard, sum annars helt, at føroysku barnabøkurnar sum heild hava ov tungt mál. Hon nam eisini við innihaldið í bókunum og segði, at tað mesta er ævintýrkent.

Í 1968 og 1973 fingur ávíkavist Venjingarskúlin og Kommunuskúlin í Havn skúlabókasavn. Ingrid Dalsgaard segði, at hesi bókasavn hava bæði danskar og føroyskar bækur, sum verða brúktar sum frilesnaður í timunum. Hon upplýsti, at yrkisbókmentir eru eisini til taks, men at tær eru allar á fremmandum máli. Ingrid Dalsgaard var ikki heilt nøgd við núverandi umstøðurnar hjá skúlabókasavnum.

— Vit kundu hugsað okkum eina skúlabókasavnsmiðstöð, so

Ingrid Dalsgaard: — Vit kundu hugsað okkum eina bókasavnsmiðstöð

børnini fingur bæði fagrar bókmentir og yrkisbókmentir til láns. Eisini átti ein tilik miðstöð at verið útgjörd við ljósmyndasavni, filmssavni, bondum, plátum o. ø. Hetta virkar væl aðra staðni, segði Ingrid Dalsgaard. Um týðningin av føroyskum barnabókum sum heild, segði Ingrid Dalsgaard:

— Tá ein útlendsk barnabók verður umsett til føroyskt, eigur tann útlendska útgávan at verða tikin av hillini.

Einki grundarlag fyri kjaki

Steinbjørn B. Jacobsen segði seg ivast, um nakað grundarlag var fyri einum orðaskifti um ta føroysku barnabókina, tí higartil er lítið komið út av barnabókmentum á føroyskum. Hann upplýsti, at síðani 1968 eru

Elin Mortensen: — Tørvur á gentubókum

komnar 15 upprunaligar barnabækur á føroyskum, meðan tað í tíðarskeiðinum 1960–75 komu tilsamans einar 20 upprunaligar. Hann legði tó dent á, at vit eiga eisini at hava umsett bækur til børnini.

— Tey seinastu trý árinu er hópur av umsettum barnabókum komin, men samstundis hevur skortað upp á upprunaligar, segði Steinbjørn B. Jacobsen. Hann segði, at tann stóri meinbigin fyri føroyskar barnabækur er sölulíðið. Í Havn gongst illa, men hvaðna verri á bygd. Tó hevur tað hent seg, at eitt upplag upp á 3.000 bækur hevur verið selt í Føroyum, og tað svarar til einar 375.000 í Danmark, segði Steinbjørn B. Jacobsen.

— Samstundis eru barnabækur dýrar at framleiða, og lærarar og skúli eiga at standa meiri saman, tað tað ræður um barnabækur. Steinbjørn B. Jacobsen setti sum krav til barnabókina, at dygdin er góð.

— Fyri mær er ein góð barnabók ikki øðrvisi enn ein vaksnamannabók. Innihaldið kann væl vera álvarsamt, og tað má siga

Ólavur Michelsen: — Ein góð barnabók fær lesaran at skapa

børnunum nakað. Steinbjørn B. Jacobsen nevndi, at vórðu 100.000 kr. settar av um árið til bókaútgávu, og at barnabókarithevundar fingur einar 2-3.000 kr. til at standa ímóti einum møguleikum undirskoti við, so var nógva vunnin. Tá hugsaði hann ikki um nakra løn til rithevdun.

Propaganda

Ólavur Michelsen segði, at barnabókin er vórðin eitt slag av propaganda. Og tað er eitt dømi um, hvussu lítið foreldrini leggja í tað at vera uppalarar. Hann hevði eisini eina grundgeving fyri hesum:

— Tíðin er orsök. Vit eru í einum millumbili. Vit leggja var stórar byrðar á børn okkara. Tey verða send út at finna út av nökum, sum vit frammanundan

Steinbjørn B. Jacobsen: — Ein góð barnabók er ikki øðrvisi enn ein vaksnamannabók

ikki hava funnið útav, segði Ólavur Michelsen.

Um hugtakið ein góð barnabók, segði hann:

— Hon er góð, tá hon fær barnið at skapa nakað sjálvt.

Bjarni Sørensen — talaði um ta politisku barnabókina

Eitt nú at yrkja. Ólavur Michelsen segði, at okkara barnabókamentan er so ung enn, og at teir, sum hava skapt á hesum øki, eiga stóra tøkk uppiborna. Hann helt ikki, at tær útlendsku myndabøkurnar við nökum fáum føroyskum orðum eru til nakað gang, men legði í staðin áherðslu á tað skrivaða orðið. Ólavur Michelsen nevndi í hesum viðfangi, at tað tykist, sum fólk duga verri og verri at lesa. Tí hevur tað skrivaða orðið so stóran týðning og harvið tjóðskaparligan, helt hann.

Tørvur á gentubókum

Elin Mortensen helt, at størsti tørvurin í løtuni er á gentubókum og bókum til 12–14 ára gomul. Sum krav til barnabókina setti Elin Mortensen, at hon í innihaldi eigur at engagera lesaran og annars vera innbjóðandi. Vera upplýsandi og spennandi. Í øllum førum áhugaverd. Elin Mortensen helt, at ein góð barnabók eisini innihaldsliga eigur at tala til okkara tíð.

60 handrit liggja

Eilif Samuelsen greiddi frá Bóka deild Føroya Lærarafelags, sum er tað størsta barnabókaforlagið í landinum. Higartil hevur hetta forlag givið út 93 bækur, harav tær flestu eru komnar seinastu 10 árinu. Hann upplýsti, at í løtuni hevur forlagið eini 60 handrit

Framhald á síðu 8

Føroyskar barnabækur